

Stručni rad

PRSTI STVARAJU OD 1.DO 3. RAZREDA

Klavdija Burazer

Osnovna šola bratov Polančičev Maribor, Slovenija

Sažetak

Kreativnost kod učenika u prvom odgojno-obrazovnom razdoblju (1.-3. razred) ima ključnu ulogu u razvoju fine motorike, mašte i samostalnog izražavanja. Istraživanja pokazuju da djeca koja redovito sudjeluju u kreativnim aktivnostima rukama poboljšavaju finu motoriku za **20-30%** u samo jednoj školskoj godini (Kovač, 2020.). U članku je prikazana važnost manualnih aktivnosti, primjeri dobrih praksi i načini na koje kroz umjetničko stvaralaštvo promičemo holistički razvoj djeteta.

Ključne riječi: kreativnost, fina motorika, umjetničko izražavanje, učenici od 1. do 3. razreda, praktično učenje

1. Uvod

Djeca prvog odgojno-obrazovnog razdoblja uče o svijetu prvenstveno kroz pokret, igru i osjetila. Prsti i ruke u tome igraju iznimno važnu ulogu, jer su izravan most između percepcije i izražavanja. Kreativne aktivnosti poput oblikovanja gline, slikanja prstima, lijepljenja, rezanja ili tkanja ne samo da jačaju ručne vještine, već i djetetovu koncentraciju, ustrajnost i samopouzdanje. Prema istraživanju Pedagoškog zavoda (2019.), više od **70% učitelja** primjećuje da se djetetova sposobnost pisanja i crtanja poboljšava i redovitim uključivanjem finih motoričkih aktivnosti.

SLIKA 1: Dizajn djece u učionici od gline – naglasak na prstima i materijalu

2. Glavni dio

1. Važnost kreativnih aktivnosti za razvoj djeteta

Stvaranje rukama potiče **i fizički i kognitivni razvoj**. Preciznim pokretima prstiju dijete razvija mišiće zgloba i koordinaciju oko-ruka, što je osnova za učenje pisanja. Prema Europskoj agenciji za obrazovanje (2021.), djeca koja sudjeluju u umjetničkim aktivnostima više od **3 sata tjedno** postižu bolje rezultate u prostornoj reprezentaciji i finoj motorici.

SLIKA 2: Dijete reže škarama, papirom u boji i kolažem u pozadini

A. Primjeri kreativnih aktivnosti od 1. do 3. razreda

U praksi se najučinkovitijima pokazuju aktivnosti u kojima dijete **samostalno istražuje materijale i aktivno sukreira proces** . Neki primjeri:

- **Slikanje prstima** – učenje o bojama, mješavinama i teksturama, opušta i izražava emocije.

SLIKA 3- Slika s prstki

- **Dizajn od prirodnih materijala** (šljunak, lišće, grančice) – povezuje umjetnost i prirodne znanosti.

SLIKA 4- Dizajn od prirodnog materijala

- **Tkanje i nizanje** – jača strpljenje i ustrajnost.

SLIKA 5- Nizanje

- **Modeliranje glinom ili plastelinom** – razvija trodimenzionalni prikaz i snagu prstiju.

- **Stvaranje kolaža** – potiče maštu i planiranje.

U nastavnom planu i programu likovnih umjetnosti (MIZŠ, 2018.) posebno se naglašava da učenici moraju imati priliku učiti o materijalima svim osjetilima. Učitelj ima ulogu **vodiča** i **inicijatora istraživanja**, a ne samo instruktora.

SLIKA 6- Kolažni proizvodi

B. Uloga učitelja i okruženja za učenje

Kreativno okruženje treba biti sigurno, poticajno i otvoreno za eksperimentiranje. Na taj način nastavnik osigurava ravnotežu između slobode izražavanja i jasnih ciljeva aktivnosti. Dobro dizajniran umjetnički kutak u učionici uključuje razne materijale (boje, papir, prirodni materijali, tkanine) koji djetetu omogućuju odabir prema interesu i razvojnoj fazi. Istraživanje (Novak, 2022.) pokazuje da studenti koji imaju **stalan pristup kreativnom kutku imaju** veću vjerojatnost da će izraziti emocije kroz umjetnost i **vjerojatnije je da će se društveno angažirati**.

3. Zaključak

Kreativne aktivnosti rukama temelj su razvoja djece prve tri godine osnovne škole. Kroz igru i stvaranje djeca stječu ključna iskustva koja utječu na njihov cjelokupni razvoj – od motoričkih vještina do socijalnih i emocionalnih vještina. Važno je da učitelji stvore okruženje u kojem dijete može istraživati bez straha da će pogriješiti." "Prsti stvaraju" više je od umjetničke aktivnosti – to je put do samopoštovanja, neovisnosti i radosti učenja.

4.Literatura

- [1.] Kovač, M. (2020). *Razvoj fine motorike u ranom djetinjstvu*. Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište u Ljubljani.
- [2.] Pedagoški zavod. (2019). *Razvojne razlike u finim motoričkim sposobnostima djece prvog tromjesečja*. Ljubljane.
- [3.] Novak, L. (2022). *Kreativno izražavanje kao put prema socijalnoj uključenosti djece*. Zbornik stručnih radova, Ministarstvo obrazovanja, obrazovanja i sporta.
- [4.] MIZŠ. (2018). *Nastavni plan i program: Likovna umjetnost za osnovnu školu*. Ljubljana: Ministarstvo obrazovanja, znanosti i sporta.
- [5.] Europska agencija za obrazovanje. (2021). *Razvoj umjetnosti i motoričkih vještina u ranom obrazovanju*. Bruxelles.